

ที่ ศธ ๐๕๙๒(๑)๑.๑๕/๒๙๖๘

กระทรวงศึกษาธิการ

กทม. ๑๐๓๐๐

๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ.

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี จำนวน ๑๒๐ ชุด
 ๒. บันทึกหลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. (คณะทำงานเตรียมความพร้อมการจัดตั้งกระทรวงการอุดมศึกษา) จำนวน ๑๒๐ ชุด
 ๓. บันทึกหลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. (คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา) จำนวน ๑๒๐ ชุด
 ๔. แผนการจัดทำกฎหมายลำดับรอง
 ๕. หลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ จำนวน ๑๒๐ ชุด
 ๖. สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. จำนวน ๑๒๐ ชุด
 ๗. รายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. จำนวน ๑๒๐ ชุด
 ๘. หลักฐานการรับฟังความคิดเห็น และหลักฐานการเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย จำนวน ๑๒๐ ชุด

ด้วยกระทรวงศึกษาธิการขอเสนอเรื่องร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๒) ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (พลอากาศเอก ประจิน จั่นตอง) กำกับการบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

(๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้มีคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ สร.๘๒/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๐ แต่งตั้งคณะทำงานเตรียมความพร้อมการจัดตั้งกระทรวงการอุดมศึกษา โดยให้

/คณะทำงาน ...

คณะทำงานดังกล่าวมีอำนาจหน้าที่เตรียมความพร้อมในการจัดตั้งกระทรวงการอุดมศึกษา โดยวิเคราะห์ ศึกษา การกำหนดกรอบแนวทางการดำเนินงาน อำนาจหน้าที่ของกระทรวงการอุดมศึกษา วิเคราะห์ปัญหาอุปสรรค ในการจัดตั้งกระทรวงการอุดมศึกษา จัดทำร่างกรอบอัตรากำลัง โครงสร้างกระทรวง และจัดทำงบประมาณ เพื่อการดำเนินงานของกระทรวงการอุดมศึกษา

(๒) เลขานุการคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้มีคำสั่งสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ที่ ๕๔/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ แต่งตั้งคณะทำงานเตรียมความพร้อมการจัดตั้งกระทรวงการอุดมศึกษาด้านกฎหมาย โดยมีวัตถุประสงค์ให้การดำเนินการจัดตั้งกระทรวงการอุดมศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และบรรลุผลสำเร็จ โดยมีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำร่างกฎหมาย เกี่ยวกับการจัดตั้งกระทรวงการอุดมศึกษา ได้แก่ ร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติ การอุดมศึกษา พ.ศ. และได้มีคำสั่งสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ที่ ๕๕/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ แต่งตั้งคณะทำงานเตรียมความพร้อมการจัดตั้งกระทรวงการอุดมศึกษาด้านการมีส่วนร่วม และการรับฟังความคิดเห็น โดยมีวัตถุประสงค์ให้การดำเนินการจัดตั้งกระทรวงการอุดมศึกษา เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และบรรลุผลสำเร็จ ซึ่งต้องอาศัยการมีส่วนร่วมและการรับฟัง ความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องนำมาวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้าน และเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน และนำมา ประกอบการพิจารณา ในกระบวนการตรากฎหมายทุกขั้นตอน

(๓) คณะทำงานเตรียมความพร้อมการจัดตั้งกระทรวงการอุดมศึกษาด้านกฎหมาย ได้ดำเนินการจัดประชุมเพื่อพิจารณาร่างกฎหมาย ๓ ฉบับ ได้แก่ ร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา พ.ศ. และ ร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. จำนวน ๙ ครั้ง

(๔) คณะทำงานเตรียมความพร้อมการจัดตั้งกระทรวงการอุดมศึกษาด้านการมีส่วนร่วมและ การรับฟังความคิดเห็นได้ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นใน ๔ ภูมิภาค ได้แก่ ภาคกลาง (จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย ในวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๐) ภาคอีสาน (มหาวิทยาลัยขอนแก่น ในวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๐) ภาคเหนือ (มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๖๐) และภาคใต้ (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๖๐) นอกจากนี้คณะทำงานดังกล่าวได้รับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานต่างๆ เช่น คณะกรรมการการอุดมศึกษา คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา สภาขับเคลื่อนการปฏิรูป ประเทศ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน ที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ประธานสภาอาจารย์ มหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย ที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ สำนักงานงบประมาณ สำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ สำนักงาน คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน บุคลากรสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ผู้แทนนิสิตนักศึกษา และ ผู้แทนนักเรียน ผู้ปกครอง เป็นต้น

(๕) คณะทำงานเตรียมความพร้อมการจัดตั้งกระทรวงการอุดมศึกษาได้ทำการวิเคราะห์ความคิดเห็นจากการประชุมรับฟังความคิดเห็นทั้ง ๔ ภาคและหน่วยงานต่างๆ ผลปรากฏว่าประชาชนและผู้เกี่ยวข้องเห็นด้วยกับการจัดตั้งกระทรวงการอุดมศึกษา จากนั้นคณะทำงานเตรียมความพร้อมการจัดตั้งกระทรวงการอุดมศึกษาได้สรุปรายงานผลดำเนินงานดังกล่าวและเสนอร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่...) พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ พร้อมกับได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๐ จัดส่งร่างกฎหมายทั้ง ๓ ฉบับ เพื่อขอให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

(๖) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้มีหนังสือ ที่ ศธ ๐๕๔๒(๑)๑.๑๕/๑๐๕๑๙ ลงวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๖๐ ที่ ศธ ๐๕๔๒(๑)๑.๑๕/๑๒๒๘๕ ลงวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ และ ที่ ศธ ๐๕๔๒(๑)๑.๑๕/๑๓๕๐๕ ลงวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ขอให้คณะทำงานฯ จัดส่งเอกสารเพื่อประกอบการพิจารณาเสนอร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่...) พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. ต่อคณะรัฐมนตรี ได้แก่ ๑. ข้อสั่งการของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๓ ฉบับ ๒. ผลการรับฟังความคิดเห็น บทวิเคราะห์เกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็น และเอกสารเกี่ยวกับการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องทุกครั้งโดยละเอียด ๓. รายงานการประชุมคณะทำงานเตรียมความพร้อมจัดตั้งกระทรวงการอุดมศึกษา (ทุกครั้ง) และ ๔. รายงานการประชุมคณะทำงานเตรียมความพร้อมการจัดตั้งกระทรวงการอุดมศึกษาด้านการมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็น (ทุกครั้ง) และต่อมาคณะทำงานเตรียมความพร้อมการจัดตั้งกระทรวงการอุดมศึกษา ได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๐ จัดส่งเอกสารเพื่อประกอบการพิจารณาเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ได้แก่ ๑. บทสรุปความสำคัญของการจัดตั้งกระทรวงการอุดมศึกษา ๒. ข้อคิดเห็นจากการประชุมคณะทำงานฯ ร่วมกับหน่วยงานและภาคส่วนต่างๆ และประเด็นสำคัญต่อการจัดตั้งกระทรวงการอุดมศึกษา ๓. รายงานการประชุมคณะทำงานเตรียมความพร้อมการจัดตั้งกระทรวงการอุดมศึกษา และ ๔. ร่างพระราชบัญญัติ ทั้ง ๓ ฉบับ

(๗) คณะรัฐมนตรี ในการประชุมเมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๐ มีมติอนุมัติให้แต่งตั้งคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา และได้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา ลงวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๖๐ เพื่อดำเนินการศึกษาและจัดทำข้อเสนอแนะและร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีดำเนินการต่อไป และคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา ในการประชุมครั้งที่ ๑๔/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๐ ได้มีมติแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. เพื่อให้การดำเนินการจัดทำร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์ โดยคณะอนุกรรมการดังกล่าวได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. ที่คณะทำงานเตรียมความพร้อมการจัดตั้งกระทรวงการอุดมศึกษาเสนอต่อคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา และได้ดำเนินการจัดทำร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว และเอกสารที่เกี่ยวข้องเรียบร้อยแล้ว

/(๘) คณะกรรมการ ...

(๘) คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา ได้มีหนังสือ ที่ ศธ ๐๓๑๑/๕๗๑ ลงวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ส่งร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. ที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษาแล้ว เพื่อให้กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

(๙) ต่อมาคณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ได้มีมติเห็นชอบในหลักการให้จัดตั้งกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ และนวัตกรรม และให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา รับร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ไปตรวจพิจารณาโดยความเห็นชอบของรองนายกรัฐมนตรี (พลอากาศเอก ประจิน จั่นตอง) รองนายกรัฐมนตรี (นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำนักงบประมาณ และให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติไปประกอบการพิจารณา และให้สำนักงาน ก.พ.ร. นำร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวไปประกอบการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

ดังนั้น เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการอุดมศึกษา จึงเห็นควรเสนอร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. ที่ผ่านความเห็นชอบของคณะทำงานเตรียมความพร้อมการจัดตั้งกระทรวงการอุดมศึกษา ไปเพื่อประกอบการพิจารณาในการจัดตั้งกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ และนวัตกรรม ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ต่อไป ทั้งนี้ ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. ที่ผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา เพื่อเป็นข้อสังเกตประกอบการพิจารณาด้วยแล้ว

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

โดยที่ปัจจุบันการอุดมศึกษาได้พัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่อง และการจัดการการอุดมศึกษามีความหลากหลาย ประกอบกับมีการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก สมควรกำหนดหลักการในการจัดการอุดมศึกษาที่เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ภารกิจหน้าที่ของอุดมศึกษา มาตรการในการส่งเสริมสนับสนุน และกำกับดูแลการจัดการการอุดมศึกษาอย่างมีเอกภาพ รวมทั้งหลักการในการจัดสรรงบประมาณ และทรัพยากรทางการศึกษาให้มีความเหมาะสมและตอบสนองต่อความหลากหลายของสถาบันอุดมศึกษา เพื่อให้การจัดการการอุดมศึกษาและการพัฒนาคุณภาพบุคลากรของประเทศให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการแข่งขัน มีมาตรฐาน และมุ่งไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ สนับสนุนพันธกิจทางด้านการวิจัยและการบริการวิชาการแก่สังคมของสถาบันอุดมศึกษา และส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษามีบทบาทสำคัญในการจะส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนาเพื่อความเจริญก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในด้านต่างๆ เพื่อขับเคลื่อนประเทศไทยตามนโยบายของรัฐบาล และสามารถเป็นกำลังสำคัญต่อการสร้างนวัตกรรมใหม่ให้แก่กลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย เพื่อตอบสนองความต้องการของภาครัฐและภาคเอกชน และนำมาสู่การถ่ายทอดเทคโนโลยีไปสู่ภาคส่วนต่าง ๆ ที่เหมาะสม สามารถลดความเหลื่อมล้ำและแก้ไขปัญหาให้กับสังคมส่วนรวม นำมาซึ่งความก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจ การกินดีอยู่ดีของประชาชน ตลอดจนเป็นพลเมืองกระตือรือร้นที่จะร่วมรับผิดชอบในการดูแลประเทศต่อไป จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

/ทั้งนี้ ...

ทั้งนี้ โดยที่มาตรา ๔ แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุม คณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ กำหนดว่า “การเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีให้เสนอได้ เฉพาะเรื่องดังต่อไปนี้ (๒) ร่างพระราชบัญญัติ ร่างพระราชกำหนด...” จึงจำเป็นต้องเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติ ร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ.ให้นำเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาให้ความเห็นชอบ เพื่อตราเป็นกฎหมายต่อไป

๓. ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

กระทรวงศึกษาธิการ พิจารณาแล้วเห็นว่า ร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งกระทรวง การอุดมศึกษา วิจัย และนวัตกรรม ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ได้แก่ ร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. ซึ่งประกอบด้วยบทบัญญัติทั้งสิ้น ๘๒ มาตรา แบ่งเป็น ๘ หมวด และบทเฉพาะกาล และสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้

(๑) กำหนดให้มีหลักการสำคัญของการจัดการอุดมศึกษา กล่าวคือ หลักเสรีภาพทางวิชาการ หลักความเป็นอิสระ หลักความเสมอภาค หลักธรรมาภิบาล และหลักการรับผิดชอบต่อสังคม โดยกำหนดให้ บุคลากรสายวิชาการมีเสรีภาพทางวิชาการ เสรีภาพทางวิชาการในการสอน และการแสดงความคิดเห็น ทางวิชาการตามหลักวิชาการ (มาตรา ๑๒) และสถาบันอุดมศึกษาต้องบริหารงาน บริหารบุคคล บริหารทรัพยากร ให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล (มาตรา ๒๐) และต้องเปิดเผยข้อมูลเพื่อให้สังคมสามารถตรวจสอบการทำงานได้ (มาตรา ๒๓)

(๒) กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษามีความเป็นอิสระในการบริหารองค์กร บริหารวิชาการ และบริหารงบประมาณ (มาตรา ๑๕)

สถาบันอุดมศึกษามีความเป็นอิสระจากผู้มีอำนาจกำกับดูแล กล่าวคือ การกำกับดูแล และการควบคุมสถาบันอุดมศึกษาจะกระทำได้เพียงเท่าที่จำเป็นเท่านั้น (มาตรา ๑๖ และมาตรา ๗๔ วรรคสาม)

สถาบันอุดมศึกษามีความเป็นอิสระจากสภาวิชาชีพ กล่าวคือ สภาวิชาชีพสามารถจัดการ ประเมินความรู้ ทักษะ และสมรรถนะในการประกอบวิชาชีพนั้นแก่ผู้สำเร็จการศึกษาเพื่อประกอบอาชีพ ที่สภาวิชาชีพนั้นควบคุมอยู่ และสามารถมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นประกอบการจัดทำมาตรฐานหลักสูตร ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพนั้นเพื่อกำหนดคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของวิชาชีพนั้นได้ แต่ไม่มีอำนาจในการรับรองหรือ กำหนดการจัดการเรียนการสอนในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับสภาวิชาชีพนั้นของสถาบันอุดมศึกษา หรือ สร้างภาระอื่นใดให้กับสถาบันอุดมศึกษา (มาตรา ๗๑) หรือจะออกข้อบังคับหรือหลักเกณฑ์เพื่อจัดระเบียบ การประกอบอาชีพ โดยมีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติหรือก้าวก่ายการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาไม่ได้ (มาตรา ๖๕) อีกทั้งสภาวิชาชีพจะจัดการศึกษาซ้ำซ้อนกับการศึกษาที่สถาบันอุดมศึกษาจัดอยู่ไม่ได้ หากคณะกรรมการการอุดมศึกษาเห็นว่า สภาวิชาชีพใดกระทำการฝ่าฝืนข้างต้น คณะกรรมการการอุดมศึกษา อาจแจ้งให้สภาวิชาชีพทราบและให้สภาวิชาชีพปฏิบัติตามได้ (มาตรา ๖๖)

(๓) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษามีอำนาจกำกับดูแลสถาบันอุดมศึกษาได้เพียง เท่าที่จำเป็นและที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น (มาตรา ๑๖)

/การกำกับ ...

การกำกับดูแลสถาบันอุดมศึกษา ต้องกระทำเพื่อประโยชน์ของสถาบันอุดมศึกษาหรือประโยชน์ของส่วนรวม และต้องมีความหลากหลาย กล่าวคือ ต้องคำนึงถึงความเหมาะสม ความเป็นอิสระ และความแตกต่างของสถาบันอุดมศึกษาแต่ละรูปแบบ (มาตรา ๗๙ วรรคสาม)

การกำกับดูแลสถาบันอุดมศึกษา กระทำโดยผ่านสภาสถาบันอุดมศึกษา กล่าวคือ กรณีที่มีปัญหาในการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในสังกัดของกระทรวงการอุดมศึกษาซึ่งอาจเกิดความเสียหายต่อส่วนรวม รัฐมนตรีมีอำนาจแจ้งสภาสถาบันอุดมศึกษาให้ดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าว (มาตรา ๗๙ วรรคสอง)

(๔) คณะกรรมการการอุดมศึกษา ประกอบด้วย ๑) ประธานกรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งตามข้อเสนอร่วมกันของที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย ที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ และสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย ๒) กรรมการซึ่งมาจากผู้เคยดำรงตำแหน่งนายกสภามหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่ได้รับการสรรหาและแต่งตั้งจากคณะรัฐมนตรี จำนวนสองคน ๓) กรรมการซึ่งมาจากผู้เคยดำรงตำแหน่งอธิการบดีของมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่ได้รับการสรรหาและแต่งตั้งจากคณะรัฐมนตรี จำนวนสองคน ๔) กรรมการซึ่งมาจากการแต่งตั้งของสภานโยบายวิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ จำนวนสองคน ๕) กรรมการซึ่งมาจากผู้แทนของสภาวิชาชีพ จำนวนหนึ่งคน ๖) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับการสรรหาและแต่งตั้งจากคณะรัฐมนตรีจากผู้ซึ่งมีความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์เป็นที่ประจักษ์ในด้านการศึกษาระดับอุดมศึกษา ด้านกฎหมาย ด้านเศรษฐกิจการคลังและงบประมาณ ด้านสังคม หรือสาขาอื่นที่มีความจำเป็น โดยต้องมาจากด้านอุตสาหกรรมหรือด้านธุรกิจหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดยุทธศาสตร์ของประเทศและเกี่ยวข้องกับการใช้บัณฑิต จำนวนไม่เกินแปดคน โดยมีปลัดกระทรวงการอุดมศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการ (มาตรา ๒๖)

การใช้อำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษาบางประการ ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการการอุดมศึกษา เช่น การที่รัฐมนตรีวินิจฉัยสั่งการเพื่อยับยั้งหรือยุติการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในสังกัดของกระทรวงการอุดมศึกษาหรือสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่ขัดต่อกฎหมาย ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน มาตรฐานการศึกษาในระดับอุดมศึกษา หรือการไม่ปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล (มาตรา ๒๙ (๕))

การใช้อำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษาบางประการ ต้องหาหรือคณะกรรมการการอุดมศึกษา เช่น กรณีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษาจัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่สถาบันอุดมศึกษาของรัฐในสังกัดของกระทรวงการอุดมศึกษา รวมทั้งทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ชาติ (มาตรา ๒๙ (๗)) การรับรองวิทยฐานะสถาบันอุดมศึกษาเอกชน และมาตรฐานการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในสังกัดของกระทรวงการอุดมศึกษาและสถาบันอุดมศึกษาเอกชน (มาตรา ๒๙ (๙)) เป็นต้น

/คณะกรรมการ ...

คณะกรรมการการอุดมศึกษาต้องจัดให้มีการประชุมร่วมกับที่ประชุมอธิการบดี ๔ ฝ่าย ได้แก่ ผู้แทนของที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย ผู้แทนของที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ผู้แทนของที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ และผู้แทนของสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง (มาตรา ๓๔)

ที่ประชุมอธิการบดี ๔ ฝ่ายสามารถได้แจ้งการใช้อำนาจของคณะกรรมการการอุดมศึกษา เพื่อให้ทบทุนการใช้อำนาจได้ในกรณีที่เห็นว่าการใช้อำนาจของคณะกรรมการการอุดมศึกษาไม่ถูกต้อง ขัดกับหลักความเป็นอิสระของสถาบันอุดมศึกษา หรือสร้างภาระให้แก่สถาบันอุดมศึกษาเกินสมควร (มาตรา ๓๕)

(๕) สถาบันอุดมศึกษามี ๒ ประเภท ได้แก่ สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ และสถาบันอุดมศึกษาเอกชน (มาตรา ๒๔)

สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ได้แก่ สถาบันอุดมศึกษาของรัฐในสังกัดของกระทรวงการอุดมศึกษา ทั้งที่อยู่ในการควบคุมหรือกำกับดูแลของกระทรวงการอุดมศึกษา และสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่ไม่อยู่ในสังกัดของกระทรวงการอุดมศึกษา กล่าวคือ สถาบันอุดมศึกษาที่อยู่ในสังกัดหรืออยู่ในกำกับดูแลของกระทรวง ทบวง กรมอื่น (มาตรา ๒๔ วรรคหนึ่ง)

สถาบันอุดมศึกษาเอกชน ได้แก่ มหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาเอกชน (มาตรา ๒๔ วรรคสอง)

(๖) สถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่และอำนาจในการจัดการศึกษา การวิจัยและการสร้างนวัตกรรม การบริการวิชาการแก่สังคม การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและอำนาจและหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด (หมวด ๕)

วิธีการจัดการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษามีความหลากหลาย โดยให้มีการบรรยายเท่าที่จำเป็น และเน้นการจัดการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้โดยการปฏิบัติงานจริงเป็นหลัก (มาตรา ๔๐)

สถาบันอุดมศึกษาสามารถจัดตั้งนิติบุคคลหรือร่วมกับภาคเอกชนเพื่อจัดตั้งนิติบุคคล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำผลการวิจัยและนวัตกรรมของสถาบันอุดมศึกษาไปใช้ประโยชน์ได้ (มาตรา ๔๗)

(๗) รัฐพึงสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่เป็นส่วนราชการเปลี่ยนสถานะเป็นสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ (มาตรา ๒๕)

(๘) องค์กรภาคเอกชนสามารถมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาได้เท่าที่ไม่ขัดกับวัตถุประสงค์ของสถาบันอุดมศึกษา และอาจให้การสนับสนุนเงินทุน วัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์หรือสิ่งอันจำเป็นอื่นให้แก่สถาบันอุดมศึกษาได้ (มาตรา ๖๗)

(๙) องค์กรต่างๆ ได้แก่ รัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น สามารถระดมทรัพยากรทั้งในประเทศและต่างประเทศมาใช้ในการจัดการอุดมศึกษา ทั้งนี้ รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจจัดเก็บภาษีเพื่อการอุดมศึกษาได้ตามความเหมาะสม รวมทั้งส่งเสริมและให้แรงจูงใจในการระดมทรัพยากรตามวรรคหนึ่ง โดยการสนับสนุน การอุดหนุน และการใช้มาตรการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีก็ได้ (มาตรา ๗๑)

(๑๐) กำหนดให้มีกองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษา เป็นกองทุนที่มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนสำหรับสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา สนับสนุนการวิจัยและการสร้างนวัตกรรม และเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา คณาจารย์และบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษา และการสร้างความร่วมมือในการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา (มาตรา ๗๕)

สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา ทำหน้าที่เก็บรักษาเงินและทรัพย์สินของกองทุน และรายงานสถานะการเงินและการบริหารกองทุนต่อคณะกรรมการการอุดมศึกษา (มาตรา ๗๗)

๔. ความเห็นของส่วนราชการอื่น

(๑) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ เห็นว่า การจัดทำโครงสร้างกระทรวงการอุดมศึกษาจะต้องพิจารณาบทบาทภารกิจของกระทรวงให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ มีระบบการบริหารและพัฒนาบุคลากรที่ชัดเจน และควรปฏิบัติตามหนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. ที่ นร ๑๒๐๐/ว ๑๓ ลงวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๖๐ เรื่อง การชักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการจัดตั้งหน่วยงานของรัฐ

(๒) สำนักงบประมาณ เห็นว่า การจัดตั้งกระทรวงการอุดมศึกษาไม่เป็นภาระด้านงบประมาณ เนื่องจากสำนักงบประมาณมีหน่วยงานที่ดูแลงบประมาณด้านอุดมศึกษาอยู่แล้ว การจัดตั้งกระทรวงการอุดมศึกษา หากมีข้อมูลที่ครบถ้วนเป็นแหล่งเดียวกันจะช่วยให้การบริหารงบประมาณของสำนักงบประมาณมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

(๓) สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เห็นว่า เห็นด้วยกับการจัดตั้งกระทรวงการอุดมศึกษาโดยไม่มีการเพิ่มอัตรากำลังและงบประมาณ โดยสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนจะช่วยดูแลและออกแบบระบบการบริหารทรัพยากรบุคคลของกระทรวงการอุดมศึกษาที่มีบุคลากรหลายประเภทต่อไป ทั้งนี้ ควรคำนึงถึงคุณภาพในการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาด้วย

(๔) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เห็นว่า ควรแสดงเหตุผลความจำเป็นในการจัดตั้งกระทรวงการอุดมศึกษาให้มีความชัดเจน โดยเน้นเป้าหมายของการศึกษา และการปรับบทบาทของการอุดมศึกษาในช่วงเปลี่ยนผ่านไปสู่การเป็นกระทรวง

๕. ผลกระทบด้านงบประมาณ

การกำหนดหลักการจัดการการอุดมศึกษาในร่างพระราชบัญญัตินี้ไม่เป็นภาระด้านงบประมาณ

/๖. ข้อเสนอ ...

๖. ข้อเสนอเพื่อโปรดพิจารณา

กระทรวงศึกษาธิการ จึงขอเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ
ร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. และส่งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

สำนักนิติการ

โทร. ๐ ๒๖๑๐ ๕๔๓๐

โทรสาร. ๐ ๒๓๕๔ ๕๖๐๙